

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 99/03-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Jána Lubyho prerokoval sťažnosť STARVYS, s. r. o., F., zastúpenej advokátom JUDr. P. K., B. B., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde v Lučenci pod sp. zn. Er 848/01 o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo STARVYS, s. r. o., F. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Lučenci pri rozhodovaní o námietkach sťažovateľky v konaní vedenom pod sp. zn. Er 848/01 **p o r u š e n é b o l o .**

2. STARVYS, s. r. o., F. **n e p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie.

3. Okresný súd v Lučenci je povinný uhradiť STARVYS, s. r. o., F. trovy právneho zastúpenia v sume 8 398 Sk (slovom osemtisícristodevät'desiatosem slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. P. K., B. B., do 15 dní od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2002 doručená sťažnosť STARVYS, s. r. o., F. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20, čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) vydaním poverenia na vykonanie exekúcie č. 5606*013819 a uznesením Okresného súdu v Lučenci (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Er 848/01 z 15. októbra 2002, ktorým rozhodol o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie vydanému 18. apríla 2001 súdnym exekútorom Mgr. J. Ď.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 99/03-28 zo 14. mája 2003 rozhodol tak, že sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20 a čl. 46 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu vydaním poverenia na vykonanie exekúcie č. 5606*013819 a uznesením okresného súdu sp. zn. Er 848/01 z 15. októbra 2002, ktorým rozhodol o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie vydanému 18. apríla 2001 súdnym exekútorom Mgr. J. Ď. pod sp. zn. Ex 26/01, odmietol. V časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. Er 848/01, ju prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd sa v ďalšom zameral na posúdenie otázky, či v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. Er 848/01 došlo k porušeniu sťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Účastníci (sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 30. septembra 2002 a okresný súd podaním č. Spr 1553/03 doručeným ústavnému súdu 30. júna 2003) ústavnému súdu písomne oznámili, že súhlasia, aby bolo upustené od verejného ústneho zasadnutia v konaní o prijatej sťažnosti. Preto senát prijatú časť sťažnosti prerokoval na neverejnom zasadnutí.

Predmetom časti sťažnosti, ktorú ústavný súd prijal na ďalšie konanie, je tvrdenie sťažovateľky, že *právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. na prejednanie v primeranej lehote bolo porušené tým, že námietky sťažovateľa proti trovám exekúcie boli vznesené na okresnom súde prostredníctvom súdneho exekútora podaním z 9. mája 2001 a proti exekúcii podaním z 14. mája 2001. Exekútor tieto predložil okresnému súdu 17. mája 2001 a 30. mája 2001, pričom Okresný súd Lučenec o námietkach rozhodol až 15. októbra 2002. Podľa sťažovateľa v danej veci sa jedná o námietky v exekučnom konaní, kde nie je predpoklad zložitej právnej kvalifikácie, komplikovaného dokazovania či iných skutočností, ktoré by mohli nepriaznivo vplývať na dĺžku trvania súdneho konania.*

Sťažovateľka sa domáhala, aby ústavný súd vo veci rozhodol nasledovne:

„Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. Er 848/01 porušené bolo.(...)“

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Lučenec povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.(...)“

Okresný súd Lučenec je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 10.448,- Sk advokátovi JUDr. P. K., B. B. do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Zo sťažnosti a spisu predloženého okresným súdom vyplýva, že sťažovateľke bolo podľa doručky zo súdneho spisu 4. mája 2001 (sťažovateľka tvrdí, že 6. mája 2001) doručené upovedomenie o začatí exekúcie od súdneho exekútora Mgr. J. Ď. z 18. apríla 2001, proti ktorému v časti týkajúcej sa trov exekúcie podala 9. mája 2001 a v časti týkajúcej sa exekúcie 14. mája 2001 námietky. Štatutárny zástupca sťažovateľky 14. júna 2002 (teda po viac ako jednom roku) nahliadol do súdneho spisu a na základe toho 12. júla 2002 podal na okresnom súde vyjadrenie k „predkladacej správe exekútora“.

Štatutárny zástupca sťažovateľky 17. júla 2002 podal predsedovi okresného súdu sťažnosť „na postup okresného súdu“ v jeho exekučnej veci. Predseda okresného súdu v odpovedi konštatoval, že doterajšie úkony boli zo strany súdu vykonané v súlade so zákonom. Sťažovateľka sa potom sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 21. augusta 2002 domáhala ochrany základného práva na ústavnom súde. V priebehu konania o sťažnosti vydal okresný súd v konaní (sp. zn. Er 848/01) uznesenie z 15. októbra 2002, v ktorom rozhodol o námietkach sťažovateľky proti trovám exekúcie tak, že ich zamietol, a proti exekúcii tak, že im nevyhovel.

K sťažnosti sťažovateľky sa okresný súd vyjadril tak, že sťažnosť sťažovateľky nepovažuje za dôvodnú. Podľa názoru súdu k priesťahom v konaní nedošlo. Zákonná sudkyňa o námietkach rozhodla v lehote 3 mesiacov od posledného vyjadrenia povinného, čo považuje vzhľadom na pracovnú vyťaženosť a predchádzajúcu práceneschopnosť za primeranú lehotu. Okresný súd ďalej žiadal, aby v prípade, ak ústavný súd dospeje k názoru, že právo sťažovateľky porušené bolo, nepriznal jej finančné zadostučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy, pretože jej nevznikla žiadna škoda a vzhľadom na to, že išlo o exekučné konanie, mala sťažovateľka možnosť kedykoľvek splniť svoju povinnosť, čím by došlo aj ku skončeniu konania.

Okresný súd dal do pozornosti ústavného súdu, že „v danom prípade sťažovateľ STARVYS s. r. o., F., nie je totožný s označením povinného podľa návrhu na začatie exekučného konania STARVYS s. r. o., L. Ide o rozdielny právny subjekt, ktorý nepreukázal právne nástupníctvo na strane povinného, čím vzniká pochybnosť o jeho spôsobilosti byť účastníkom konania o ústavnej sťažnosti“.

III.

Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia jej základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom“.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Za „jeho vec“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a „jeho záležitosť“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné podľa ústavného súdu považovať aj relatívne samostatné konanie o námietkach povinného podľa § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), v ktorom sa rozhoduje o tom, či obrana povinného proti prvotným úkonom v súdnej exekúcii je alebo nie je opodstatnená. Zmyslom námietok podľa citovaného ustanovenia Exekučného poriadku je obrana povinného. Procesný úspech s námietkami by pre povinného znamenal zastavenie súdnej exekúcie. Z tohto dôvodu má povinný záujem na tom, aby sa čo najskôr rozhodlo o tomto jeho úkone (námietkach) tak, aby sa odstránil stav právnej neistoty, či bude alebo nebude pokračovať nútený výkon súdneho rozhodnutia alebo

iného exekučného titulu, prípadne akú ďalšiu obranu ešte môže povinný využiť v súdnej exekúcii.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (tieto závery sa vzťahujú aj na prípadné porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa nasledovných troch základných kritérií:

- a) zložitost' veci,
- b) správanie účastníkov konania,
- c) postup súdu.

a) Rozhodovanie o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie je rozhodovaním o prípustnosti núteného výkonu. Právna úprava nevyvoláva osobitné výkladové a aplikačné problémy a jej používanie je objasnené v stabilnej judikatúre všeobecných súdov. Skutková zložitost' rozhodovania o námietkach je síce možná, ale závisí od uplatnených dôvodov. V posudzovanej veci však obsah námietok dovoľuje záver, že nešlo o skutkovo komplikovanú záležitosť, ktorá by vyžadovala osobitný prístup exekučného súdu. Priet'ahy v konaní na okresnom súde preto nie je možné považovať za dôsledok vyvolaný právnou alebo skutkovou zložitost'ou prejednávanej veci. Na právnú a skutkovú zložitost' veci nepoukázal ani okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti sťažovateľky.

b) Pri posudzovaní kritéria „správanie účastníkov konania“ u sťažovateľky v preskúmanej veci ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na ťarchu sťažovateľky pri posudzovaní priet'ahov v konaní.

c) Pokiaľ ide o tretie kritérium, a to „postup“ okresného súdu, je potrebné uviesť, že okresný súd nekonal od doručenia námietok k trovám konania a k exekúcii exekútorskému úradu, t. j. od 16. mája 2001, do 15. októbra 2002, keď bolo vydané uznesenie o námietkach, teda takmer 17 mesiacov. V tomto postupe exekučného súdu ústavný súd

nezistil žiadne procesné prekážky, ktoré by opodstatnili takú dobu nečinnosti v konaní o námietkach sťažovateľky. Takou skutočnosťou nie je ani argument okresného súdu o nedostatku spôsobilosti sťažovateľky byť účastníčkou konania v súdnej exekúcii. Ústavný súd z úplného výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica zistil, že STARVYS, s. r. o., F. je na základe uznesenia valného zhromaždenia z 12. novembra 2001 od 23. apríla 2002 tá istá právnická osoba ako obchodná spoločnosť STARVYS, s. r. o., L., zmenili sa u nej len charakteristiky, konkrétne sídlo spoločnosti, spoločníci a štatutárni zástupcovia. Napokon treba uviesť, že okresný súd námietky vo veci samej nepovažoval za opodstatnené, čo by nebolo možné, ak by sťažovateľka nebola povinnou osobou, resp. nemala spôsobilosť podľa § 19 Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd na základe vyhodnotenie celého priebehu konania okresného súdu o námietkach sťažovateľky podľa § 50 Exekučného poriadku v posudzovanej veci uzavrel, že nekonaním okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na konanie bez zbytočných prietáhov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka požadovala v sťažnosti primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk. Svoj návrh odôvodnila napríklad tým, že *dôvera v okresný súd je oprávnene spochybnená, každé rozhodnutie súdu má mať aj výchovnú funkciu, má pôsobiť i do budúcnosti, priznané finančné zadosťučinenie je aj určitá sankcia za porušenie základných práv, až do rozhodnutia exekučného súdu o námietkach sťažovateľka nemôže uplatniť svoje práva (majetková a iná ujma) voči exekútorovi.*

Podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenú v peniazoch.

Ústavný súd v tomto prípade nepriznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie. Za dostačujúce považoval to, že sa rozhodlo o porušení práv sťažovateľky

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a o úhrade trov konania. V tejto spojitosti ústavný súd vzal do úvahy, že po začatí konania pred ním okresný súd rozhodol vo veci sťažovateľky (o námietkach), a tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako povinná osoba nachádzala. Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia by nebolo opodstatnené aj preto, že exekučné konanie bolo vyvolané tým, že sťažovateľka nesplnila dobrovoľne to, čo jej ukladalo vykonateľné rozhodnutie, a jej obrana proti postupu exekučných orgánov bola zjavne neopodstatnená.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľky pred ústavným súdom v sume 10 448 Sk, a to za dva úkony právnej služby. Hodnotu jednotlivých úkonov právnej služby vyvodzoval právny zástupca sťažovateľky z § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokáta za poskytnutie právnych služieb.

Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. P. K., B. B., vo výške 8 398 Sk, a to za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2002 (prevzatie veci) v hodnote 3 900 Sk a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2003 (písomné vyjadrenie z 11. februára 2003) v hodnote 4 270 Sk, pričom základom za prvý úkon právnej služby bola nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2001 vo výške 11 693 Sk a za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2003 nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2002 vo výške 12 811 Sk. Ďalej ústavný súd priznal právnenmu zástupcovi sťažovateľky náhradu režijného paušálu raz po 100 Sk a raz v sume 128 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a ods. 4 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2003